

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

VIITE

Vastaselityspyyntö asiassa ELY-keskuksen päätös UUDELY/8056/2022

ASIA

Vastaselitys asiassa ELY-keskuksen päätös UUDELY/8056/2022 Helsingin kaupungin hakemuksesta poiketa luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun ja EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV (a) sisältyvän pohjanlepakon rauhoitussäännöksistä

VALITTAJA

Malmin lentoaseman ystävät ry
Helsinki-Malmin lentoasema
00700 Helsinki
info@malmiairport.fi

Yhteyshenkilö puheenjohtaja Timo Hyvönen
puh. 050 3748371, puheenjohtaja@malmiairport.fi

AIKATAULU

Vastaselitys on pyydetty toimittamaan hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa tämän lähetteen päiväyksestä. Pyyntö on päivätty 15.11.2022 joten viimeinen toimituspäivä on 15.12.2022.

VASTASELITYS

Malmin lentoaseman ystävät ry pitää Helsingin kaupungin lausuntoa vajavaisena ja tarkoitushakuisena. Lausunnossa pyritään mitätöimään luonnonsuojelulain merkitys ja esitetään valituksenalainen asia pienenä ja merkityksettömänä. Kyseessä on kuitenkin direktiivilaji, jonka suojelusta voidaan myöntää poikkeaminen vain yksiselitteiseen selvitykseen perustuen ja ympäristöoikeuden varovaisuusperiaate huomioiden. Asia tulee siis selvittää ennen poikkeusluvan myöntämistä tai muita toimenpiteitä.

PERUSTELUT

Helsingin kaupungin selityksensä myötä toimittamissa liitteissä ei ole osoitettu vääräksi lepakkoasiantuntija, FM Petri Asikaisen pitkäaikaista lepakkoselvitystä 2015-2017, joka perustuu todennettuihin havaintoihin ja joka on toimitettu kaupungin tietoon jo vuosia sitten. Dokumentin havaintokartoista ilmenee lentokentän etelälaidan merkitys monenlaisille lepakoille (liite).

ELY-keskus toteaa lausunnossaan seuraavasti:

"Valituksessa väitetään, että 'tarkoitus on hävittää pohjanlepakon tunnettu esiintymä koko alueelta.' Väite on absurdi. Poikkeamislupa koskee yhtä muutaman yksilön käytössä ollutta levähdyspaikkaa, jonka hävittämisellä ei ole pohjanlepakon suotuisan suojelutason kannalta merkitystä."

ELY-keskuksen lausunto sivuuttaa kaupungin alueelle suunniteltujen rakennushankkeiden mittakaavan ja kokonaiskuvan. Kaupungin laatimista Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden asemakaavakartoista ilmenee, ettei yhdellekään lepakkolajille sen paremmin kuin millekään muullekaan luontokappaleelle liito-oravasta alkaen ole tarkoitus jättää minkäänlaista kunnollista levähdys-, lisääntymis- tai ruokailupaikkaa koko lentokentän etelälaidalla.

Tämän vuoksi vetoaminen yksittäisen kohteen merkityksettömyyteen suojelutason kannalta on oikeudellisesti kestävä argumentti. Siihen vedottaessa merkittävien luontoarvojen tuhoaminen voi edetä kohde kohteelta ja yksittäinen "merkityksetön" poikkeamislupa kerrallaan, kunnes mitään lainsäätäjän varjeltavaksi tarkoitettavia luontoarvoja ei ole jäljellä. Varovaisuusperiaate huomioiden alueen luontoarvot tulee selvittää kokonaisuudessaan ennen minkäänlaisen poikkeamisen myöntämistä ja ennen mihinkään toimiin ryhtymistä.

ELY-keskus toteaa valituksen viittauksesta päätökseen KHO:2020:111, että tältä osin valitus ei kohdistu valituksenalaiseen päätökseen, joka koskee yhtä lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Päätös KHO:2020:111 pätee yhtä lailla tähän päätökseen kuin vertauksena viitattuihin asemakaavapäätöksiin, joista on käynnissä erilliset muutoksenhakuprosessit.

Poikkeusluvan hakijan eli Helsingin kaupungin suhtautumista alueen luontoarvoihin ja tarkoituksellista vain osittaista selvittämistä ilmentää se, että lentokenttäalueella meneillään olevan maakaasun runkoputken siirtotyön osalta kaupunki ei ole vaivautunut edes hakemaan ELY-keskukselta lain edellyttämää poikkeamislupaa tai tehnyt YVA-selvitystä, vaan töiden tieltä tuhottiin satoja neliömetrejä arvokasta lehtometsää liito-oravan virallisesti rajatulta ydinalueelta pelkällä kaupungin itse itselleen myöntämällä

maisematyöluvalla maaliskuussa 2022. ELY-keskukselle tosin ilmoitettiin luvattomasta hankkeesta ennen töiden aloittamista, mutta ELY-keskus ei ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin..

Kaupunki väittää lausunnossaan, että ELY-keskuksen päätöksessä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin poikkeamislupa on myönnetty ehdollisena (ks. päätöksen s. 8), ja että ehtojen noudattaminen varmistaa osaltaan poikkeamisen edellytysten täyttymisen. Lain mukaan tällainen menettely ei ole kuitenkaan mahdollinen. Varovaisuusperiaate huomioiden poikkeamisen edellytykset tulee selvittää kokonaisuudessaan ennen poikkeamisluvan myöntämistä.

Kuten valituksessammekin totesimme, asiassa ei ole kyse vain yhdestä rakennuksesta, vaan kaupungin laatiman kaavarungon perusteella tarkoitus on nykyisen esiintymän lisäksi myöhemmin hävittää pohjanlepakon tunnettu esiintymä koko alueelta. Lepakon nykyisiä muita asuinsijoja ei ole lainkaan selvitetty. Ilman varovaisuusperiaatteen edellyttämää selvitystä vaihtoehtoisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista ei voida tehdä johtopäätöksiä vaihtoehtoisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisestä tai säilymättömyydestä ja lupa tulee varovaisuusperiaate huomioiden kumottavaksi.

Näiden yksityiskohtien lisäksi annettava lupa rikkoisi suoraan luontodirektiivejä, ympäristöoikeuden varovaisuusperiaatetta sekä KHO:2020:111 päätöksen linjauksia.

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat rauhoitettuja ja kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin. Suomi on ratifioinut Bernin ja Bonnin sopimusten lisäksi myös EUROBATS-sopimuksen. Näissä sopimuksissa Suomi sitoutuu kaikkien lepakkolajiemme suojelun lisäksi olemaan heikentämättä mm. muuttavien lepakkolajiemme elinympäristöjä ja saalistusalueita. Jo tehtyjen havaintojen perusteella on selvää, että Malmin lentokenttä on hyvin mahdollisesti yksi Helsingin tärkeimmistä lepakkoalueista. EU:n luontodirektiivin, Bernin ja Bonnin sopimuksen sekä EUROBATS-sopimuksen vuoksi Malmin lentokentän alueelta ja asemakaavoitetulta alueelta, sen nykyisistä rakennelmista ja salaojajärjestelmästä on tehtävä em. tarvittavat selvitykset.

Helsingissä 15.12.2022

Malmin lentoaseman ystävät ry

Yhteyshenkilö: Timo Hyvönen, puheenjohtaja